

2019711

7901

Lebovics Jolán.

"L [redacted] J [redacted]" ez a név áll aktáidon. A fogoly nyilvántartásban a Rád vonatkozó feljegyzés igen csekély. Nem voltál politikai bűnös, nem lop-tál, minden bűn távol állt tőled. Csak egyszerűen egy kislány voltál, Lebovics védőrizetes, törékeny, lágyan és édesen szép; sötét szemeid visszatükrözték lelkedet. Te voltál édesapád minden büszkesége, édes-anyád minden öröme, egyszemélyben ezernyi kívánság és remény voltál kis Jolánka és akaratod ellenére váltál utolsó óráidban szüleid végte-len vágyakozásává és legkeserűbb fájdalmává.

Szüleid zsidók voltak, magyar zsidók; féltetten és kényeztetve nőttél fel közöttük tizenhároméves lánnyá. És eljött az a nap, mely nyugalmad-ból felriasztott és utána az első éjszaka, mikor már nem feküdtél töb-bé puha ágyacskádban. A fasiszták bezártak Téged és szüleidet. Nap nap után, éjszaka éjszaka után telt; ti be voltatok záva. Transzport Auschwitzba! Szegény anyád jól tudta, hogy ez mit jelent: megsemmisülni, el-tűnni az élők sorából, teljes öntudattal elviselni a gázhalált. És szü-leid meghaltak, amint meghalt előttük és utánuk a százezernyi férfi, asszony és gyermek.

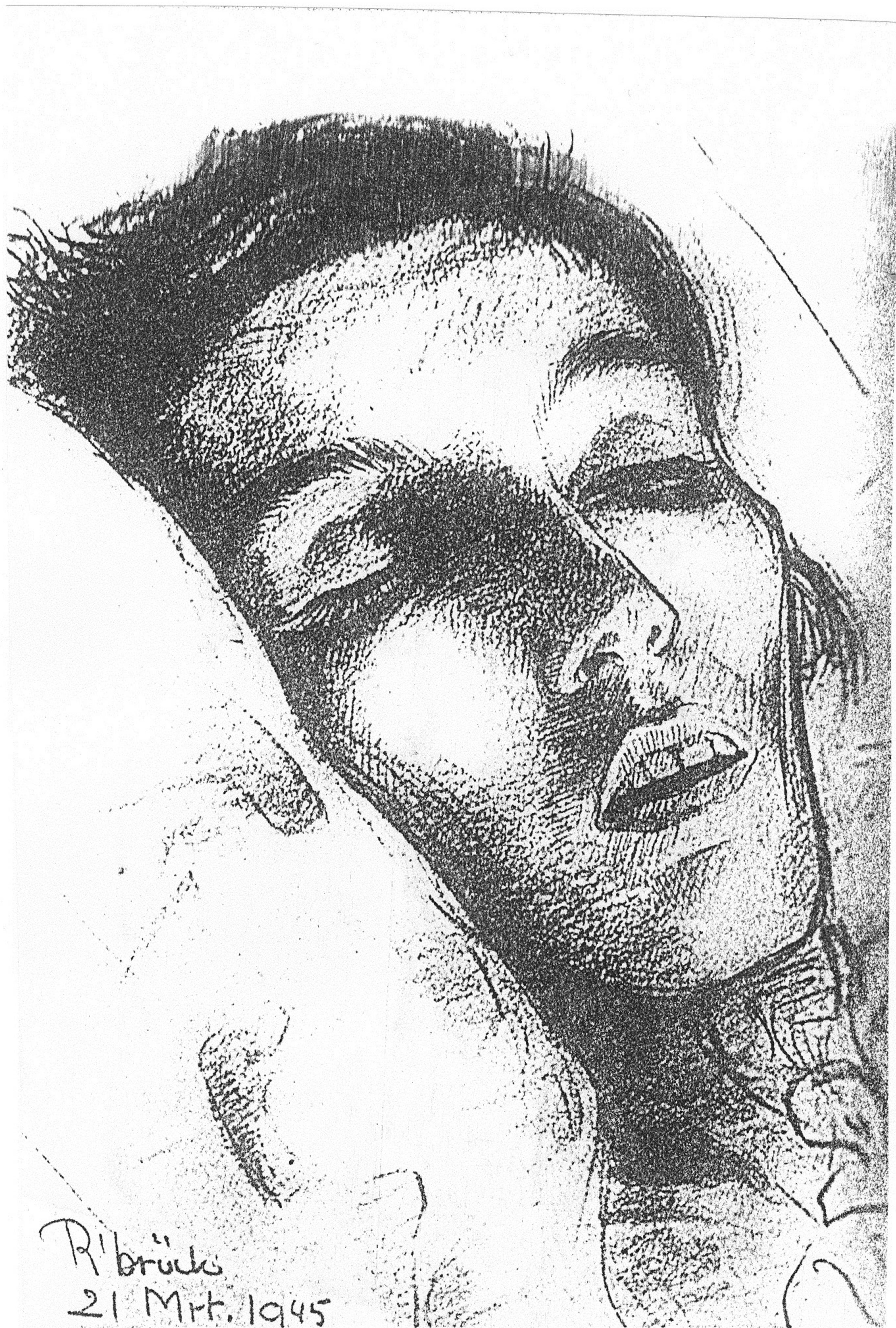
Te, valamilyen véletlen folytán elkerülted a halált és a többi életben-maradottal együtt a ravensbrücki női koncentrációs lágerba küldtek. Itt átélted mindazt, ami gonoszságot emberi agy csak kigondolhat. Négyezer más asszonnal és gyerekekkel együtt sátoztáborban tanyáztál hetekig, kőpadló alattad, sötétség körülötled, friss levegő nélkül a kemény desz-kákon egy vékony takaró alatt. Éhezted piciny J [redacted] és órákon át álltál az esőben hidegben, miután egyetlen jó ruhádat ellopták az állam nevé-ben és, rongyokat adtak érte cserébe. Azután munkára küldtek a Siemens fegyvergyárba, ahol talán sokat vertek is.

Néhány hónapig éjjel nappali ~~szakkadtká~~ szakadatlan munka után, tüdőbe-
tegen jöttél a lo-es blokkba. Későn jöttél, nagyon későn. Akkor már olyan beteg voltál, hogy a legcsekélyebb megerőltetés is nagyon kimerített. De mégsem haltál meg; heteken át kellett nyugodtan feküdnöd, mialatt kinn a barakk előtt elkezdett nőni a vékonyka fű és a nap is kicsit melegebben sütött. Boldogabb bajtársnőid kimehettek a lager főutjára sétálni a porba. Te csendben feküdtél, okos, tágranyitott szemekkel kis J [redacted] s külön-féle örömeid voltak: körülvett egy kevés szeretet, egy-egy jó szó, né-hány apró ajándék. Közben egyre vékonyabb lettél, egyre fáradtabb, köhö-gésed mindinkább kinzó. Már jóval elmúltál tizennégy éves s nekem ugy tüntél, hogy már messze jársz tőlünk. Amikor megpróbáltam, hogy meggyőz-zelek arról, nemsokára megint egészséges leszel és nemsokára nagyon ha-mar visszatérsz magyar hazádba; akkor más fény jelent meg kedves szeme-idben.

2011.07.1

#901

Így örökítette meg Aat Breur - holland festőművész a ravensbrücki koncentrációs táborbeli fogolytársának, az ott 14 éves korában éhenhalt L. J. : emlékét.

És most halott vagy... Itt fekszel mellettünk fakoporsódban virágokkal borítva és gyertyák vetik rád fényüket, melyeket magyar bajtársnőid gyűjtöttek. Nem osztóztál többi halottaink sorsában, akiket ruhátlanul dobtak egy halomba és elégettek. Neked volt ravatalod, még egy ingecskéd is és bajtársnőid kis Jolán holnap igazi sirba fognak fektetni.

Nem Te vagy az egyetlen gyermek, akinek életét Ravensbrückben kellett hagynia. Hosszu mindazon gyerekeknek névsóra, akiket itt a legbrutálisabb módon meggyilkoltak. Hat vagy hétszáz mindenféle nemzetiségű és fajú gyermek jött a ravensbrücki táborba. Valamennyien osztóztak sorsodban; éhezve, fázva rongyosan szaladtak át a táboron. Tuberkulózis, hastifusz, kiütéses tifusz - mindent végig éltek. Soha nem volt körülöttük nyugalom, sem rend, sem tisztaság. Reggel öt órakor kihajtották őket a még át sem melegedett ágyból és órákon át álltak appelt az esőben, fagyban. Esténként csak éjfél felé jött az annyira szükséges álom szemükre, a barakkban uralkodó lárma miatt. Sokan itt vesztették el édesanyjukat, sokan - úgy mint Te is - már nélkülük értek ide. Csecsemők, akiket legyengült ideges anya szült százával haltak éhen, meggyilkolva.

A Te neved említésekor kis J [ ] - valamennyiükre gondolok. Te csak egyike voltál mindezeknek a gyermekeknek, de nem az utolsó, aki a ravensbrücki asszonytáborban meghalt. Mi élők ezekben a napokban hazatérünk. De a Te képedet és valamennyi kis bajtársadét és bajtársnődét magunkkal visszük és soha nem fogjuk elhagyni. Erre a Te szomorú szemeid köteleznek minket. Tudjuk, hogy rólatok és szenvedéseitekről tanuskodnunk kell kinn a milliók előtt, akik most fognak először hallani a nyomoruságotokról. Mi segíteni fogunk megkeresni azokat, akik halálotokért felelősek és minden erőnket latba fogjuk vetni, hogy kiirtsuk népünkől azt a szellemet, mely titeket kegyetlenül feláldozott. Minden szenvedélyességünkkel segíteni fogunk egy olyan világ felépítésében, melyben a Ti szenvedéseitek nem ismétlődhetnek meg.

Erika Buchmann

/megjelent 1945-ban /